

Evaluatie pilots E-depot Amsterdam

Erika Hokke, 27 juli 2015, versie 1.0

Versiebeheer

versie	activiteit	Verspreiding
Versie 0.1	Opzet rapport, invulling §§ 1 t/m 6	E. Ferbeek
Versie 0.2	Toegevoegd § 7 en bijlagen	E. Ferbeek
Versie 0.3	Opmerkingen E. Ferbeek verwerkt	E. Ferbeek
Versie 1.0	Opmerkingen E. Ferbeek verwerkt	

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Achtergrond en opdracht pilots E-depot	2
3	Inhoud pilots ‘Aansluiting eerste tranche op E-depot’	4
4	Doelstelling en beoogde resultaten pilots E-depot	5
5	Uitvoering pilots E-depot	6
6	Resultaten pilots E-depot.....	8
7	Ervaringen en reflectie.....	10
8	Samenvatting en conclusie.....	14
	Bijlagen.....	16

1 Inleiding

Het Ambtelijk Team (AT) van het Concern Amsterdam heeft op 21 maart 2013 het Stadsarchief Amsterdam opdracht gegeven om E-depot pilots te starten bij een aantal diensten en stadsdelen. Het Stadsarchief beheert sinds 2008 een E-depot, als generieke voorziening voor de permanent te bewaren archieven die zijn overgebracht naar het Stadsarchief. De pilots betroffen het realiseren van een aansluiting van het betreffende organisatieonderdeel op het E-depot van het Stadsarchief. Aansluiting is gedefinieerd als een technische voorziening, die het mogelijk maakt om afgesloten, semi-statische (nog niet overgedragen) dossiers te plaatsen in een 'voorportaal' van het E-depot van het Stadsarchief terwijl deze informatie voor de ambtenaren toegankelijk blijft vanuit de oorspronkelijke applicaties. Doel van de pilots was om vast te stellen of het E-depot van het Stadsarchief geschikt is als generieke voorziening voor het beheer en de toegankelijkheid van de afgesloten, semi-statische archieven van het Concern.

De uitvoering van de pilots is deels gefinancierd door programma Archief 2020. Zowel het Concern Amsterdam en het Stadsarchief Amsterdam als het programma Archief 2020 hechten aan een zorgvuldige evaluatie van de E-depot pilots. Stadsarchief en Amsterdam willen graag de vraag beantwoord zien of het bestaande E-depot geschikt is om niet alleen te dienen als generieke voorziening voor overgedragen archieven, maar ook als generieke voorziening voor de semi-statische (nog niet overgedragen) dossiers van Amsterdam. Programma Archief 2020 wil de kennisdeling rondom E-depot ontwikkelingen bevorderen en de leerervaringen van deze pilots beschikbaar stellen aan andere organisaties.

Om die reden is na afloop van de pilots met verschillende stakeholders teruggeblikt op het traject. Het voorliggend rapport is hiervan het resultaat. De volgende vraag stond centraal in de evaluatie:

Hoe zijn de pilots verlopen, wat zijn de ervaringen van de verschillende stakeholders en kan op basis van deze twee pilots het besluit worden genomen om het E-depot in te richten als generieke voorziening voor het duurzaam beheer en de toegankelijkheid van de afgesloten, semi-statische (nog niet overgedragen) dossiers van het Concern Amsterdam?

Ter beantwoording van deze vraag is gesproken met een aantal betrokkenen in de pilots en is projectdocumentatie bestudeerd. Bijlage 1 bevat het overzicht van geïnterviewden, bijlage 2 een overzicht van geraadpleegde documentatie.

Paragraaf 2 van dit rapport gaat in op de aanleiding en context van de beide pilots. Paragrafen 3 t/m 6 beschrijven achtereenvolgens de inhoud van de pilots, de doelen en beoogde resultaten, de uitvoering en de gerealiseerde resultaten. Deze paragrafen zijn geschreven op basis van de projectdocumentatie. Gezamenlijk geven zij een antwoord op het eerste deel van de centrale vraag van deze evaluatie 'Hoe zijn de pilots verlopen?' Paragraaf 7 beschrijft de ervaringen van de stakeholders en geeft weer welke vervolgstappen zij zien. Paragraaf 8 bevat een korte conclusie en geeft een antwoord op de vraag of het besluit genomen kan worden om het E-depot in te richten als de generieke voorziening voor het beheer en de toegankelijkheid voor de genoemde dossiers.

2 Achtergrond en opdracht pilots E-depot

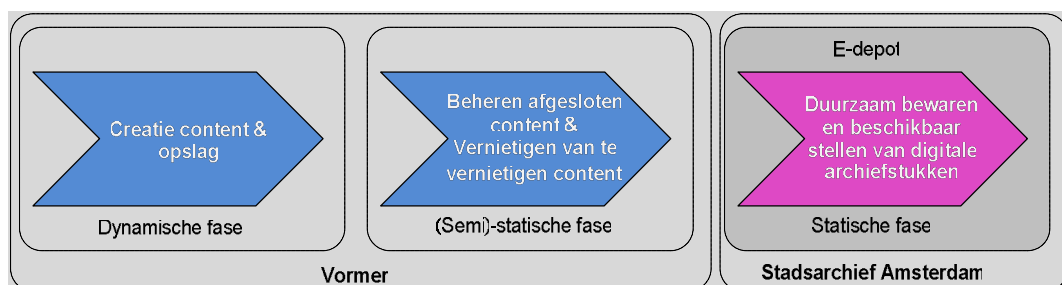
Het Stadsarchief Amsterdam is de centrale archiefbewaarplaats van de gemeente Amsterdam. De gemeentelijke organisatieonderdelen (archiefvormers) zijn door wet- en regelgeving verplicht om na een bepaalde periode de archieven die voor de eeuwigheid bewaard moeten worden over te dragen aan het Stadsarchief Amsterdam en de rest op termijn te vernietigen.

Voor het beheer van de permanent te bewaren digitale archieven heeft het Stadsarchief in 2008 een E-depot ingericht. Hieronder verstaat het Stadsarchief 'het geheel van apparatuur, programmatuur, procedures, methoden, kennis en vaardigheden waarmee het Stadsarchief in staat is digitale objecten en hun metadata in te nemen en te garanderen deze op lange termijn te kunnen beheer en beschikbaar te houden'. Via een raadpleegomgeving (de Archiefbank en Beeldbank) worden de archieven, inclusief metadata, ter beschikking gesteld aan het publiek. Dit E-depot is door de provinciale archiefinspectie in 2012 op basis van ED3 (Eisen Duurzaam Digitaal Depot) getoetst en goedgekeurd.¹ Hiermee beschikt het Stadsarchief Amsterdam als eerste archiefdienst in Nederland over een goedgekeurd E-depot.

Op 8 januari 2013 heeft het college van B&W besloten dat met ingang van 2015 binnen het Concern Amsterdam informatie nog uitsluitend in digitale vorm mag worden gearchieveerd. De directeur van het Stadsarchief kreeg de opdracht om, in samenspraak met de CIO, een programma Digitaal Archiveren op te zetten en uit te voeren.

Begin 2013 definieerde het Stadsarchief in een notitie voor het Ambtelijk Team de huidige en gewenste situatie ten aanzien van het beheer van de digitale, semi-statische archieven als volgt²:

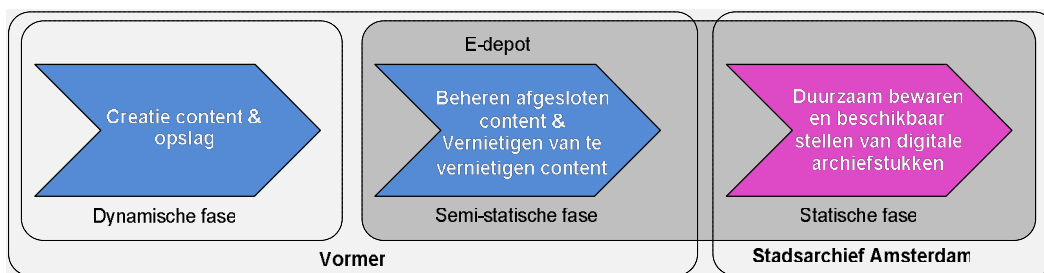
"In de huidige situatie heeft ieder organisatieonderdeel voor het beheer van digitale informatie decentraal in meer of mindere mate eigen voorzieningen ingericht: een vorm van document management (DMS) voor het beheer van informatieobjecten in de dynamische en semi-statische fase en een vorm van record management (RMA) voor archivering van afgesloten dossiers in de statische fase. Archivering gebeurt nu nog grotendeels op de eigen systemen, overdracht van digitale documenten aan het Stadsarchief vindt nog niet of nauwelijks plaats. De decentrale voorzieningen voor archivering voldoen niet aan de hoge ED3 eisen die aan een beheeromgeving worden gesteld." NB. schematisch door het Stadsarchief als volgt weergegeven :



¹ Voor ED3 zie <http://www.vng.nl/onderwerpenindex/cultuur-en-sport/archieven-en-musea/publicaties/toetsingskader-ed3-eisen-duurzaam-digitaal-depot>

² Memo 'E-depot SAA als generieke voorziening Concern' gericht aan Ambtelijk Team (13 maart 2013) De beschrijving van de huidige (IST) en gewenste (SOLL) situatie is in dit evaluatierapport ingekort. Voor de volledige visie verwijst ik naar dit memo van SAA aan AT.

“In de gewenste situatie is het E-depot dé generieke voorziening voor het hele Concern Amsterdam voor het duurzaam bewaren en toegankelijk houden van digitale informatie. Het Stadsarchief zal de komende jaren het E-depot verder ontwikkelen en uitbouwen tot essentieel onderdeel en standaard bouwblok van de gemeentelijke informatiearchitectuur. Het uitgangspunt is daarbij om informatieobjecten uit de gemeentelijke informatie systemen in een zo vroeg mogelijk stadium, al vóór de formele overdracht aan het Stadsarchief, op te slaan in het E-depot om zo duurzaamheid en toegankelijkheid te waarborgen. Met de implementatie van het E-depot als generieke voorziening wordt niet alleen alle overgebrachte, statische digitale informatie in het E-depot opgeslagen, maar ook alle nog niet formeel overgebrachte semi-statische digitale informatie. Informatieobjecten worden al meteen na afsluiting van de dynamische fase in het E-depot opgenomen. (...) Het tweede uitgangspunt is dat bestanden in het E-depot eenmalig worden opgeslagen voor meervoudig gebruik. Dit betekent dat, in de door Stadsarchief ontwikkelde E-depot tenant architectuur, de centraal opgeslagen informatie decentraal toegankelijk wordt gemaakt voor de eindgebruikers bij de aanleverende diensten en stadsdelen.” NB. schematisch door het Stadsarchief als volgt weergegeven :



Om deze gewenste situatie te bereiken heeft het Stadsarchief een *E-depot tenant constructie* ingericht. Een tenant is de door het Stadsarchief aangeboden E-depot omgeving waarin de organisatieonderdelen van het Concern Amsterdam de afgesloten, semi-statische dossiers duurzaam kunnen opslaan en beheren, op zodanige wijze dat deze nog raadpleegbaar zijn via de oorspronkelijke applicaties. De tenant is dus primair een technische voorziening voor opslag van en toegang tot overheidsinformatie.

Dit voorstel om het E-depot van het Stadsarchief in te zetten als generieke voorziening voor de semi-statische dossiers van het hele Concern is na een PPM traject ter besluitvorming voorgelegd aan het Ambtelijk Team. Het Ambtelijk Team heeft op 21 maart 2013 het Stadsarchief opdracht gegeven om via pilots een aantal diensten/stadsdelen aan te sluiten op het E-depot en daarmee te toetsen of het E-depot geschikt is als generieke voorziening voor het beheren van de semi-statische (nog niet overgedragen) archieven van de het Concern Amsterdam. Daarnaast kreeg het Stadsarchief van het Ambtelijk Team de opdracht om samen met (de architecten van de) clusters en het CIO-office een architectuuruitwerking te maken van het E-depot als generieke voorziening.

De E-depot pilots zijn uitgevoerd als één van de deelprojecten binnen het programma Digitaal Archiveren. Andere projecten binnen het programma Digitaal Archiveren waren het opstellen van beleid en kader voor digitaal archiveren; de inrichting van drie digitale archiveringsprocessen (post, dossiervorming en afsluiting dossiers) bij de diensten en stadsdelen; en de professionalisering van de medewerkers informatiebeheer. Het programma Digitaal Archiveren is per 1 januari 2015 afgerond en is inmiddels geëvalueerd.

3 Inhoud pilots ‘Aansluiting eerste tranche op E-depot’

Het Stadsarchief heeft in 2013-2014 twee pilots E-depot uitgevoerd. Doel van de pilots was de geschiktheid van het E-depot als generieke voorziening voor het Concern vast te stellen, conform de opdracht van het Ambtelijk Team. De pilots betroffen de realisatie van de technische aansluiting van stadsdeel Oost, respectievelijk Dienst Zuidas op het E-depot van het Stadsarchief. Voor een geplande derde pilot is overleg gevoerd met verschillende organisatieonderdelen, maar een derde pilot is niet opgestart. Het project ‘Aansluiting eerste tranche op het E-depot’ is beperkt tot de pilots bij Stadsdeel Oost en Dienst Zuidas.

De pilot met Stadsdeel Oost richtte zich op het Bouw- en Woningtoezicht (BWT) archief, de gedigitaliseerde zaakdossiers die binnen Stadsdeel Oost werden ontsloten via de zogenaamde BWT-Client. Deze scans waren opgeslagen op een netwerkschijf van Stadsdeel Oost, een omgeving die niet voldoet aan de eisen voor een duurzame en gewaarborgde opslag. De pilot betrof het eenmalig verplaatsen van de gedigitaliseerde zaakdossiers naar de E-depot tenant, waarna de BWT-Client de functie van raadpleegmodule kreeg. Aan het begin van de pilot zijn ook eenmalig de metadata gekopieerd om toekomstige definitieve overdracht (zoals bedoeld in de archiefwet) te vergemakkelijken. Hierbij is de door het Stadsarchief ontwikkelde metadatastandaard in acht genomen.

De pilot met Dienst Zuidas had betrekking op de aansluiting van Sharepoint op het E-depot. Met de implementatie van SharePoint 2010 is Dienst Zuidas in de afgelopen jaren volledig overgegaan op digitaal werken. Documenten worden meteen op de juiste plek opgeslagen, voorzien van de juiste labels en wanneer het een archiefwaardig document betreft omgezet in PDF/A (= duurzaam bestandsformaat). De informatiebeheerder van de Dienst Zuidas zorgt er samen met de gebruikers voor dat de staf- en projectsites gedurende het werkproces in geordende en toegankelijke staat zijn en blijven. Hiermee is het archiveren bij Dienst Zuidas vanaf het ontstaan van een document geïntegreerd in het werkproces. De pilot had tot doel de laatste stap in dit proces te realiseren: het aansluiten van Sharepoint op het E-depot en het opnemen van de documenten van de Dienst Zuidas in de E-depot tenant.

De hoofdaspecten van de beide pilots waren:

<i>Toegang en (her)gebruik :</i>	Het plaatsen van de afgesloten dossiers in een E-depot tenant en het realiseren van de raadpleging van deze dossiers via het gemeentelijk netwerk en de eigen decentrale applicatie.
<i>Centralisatie en standaardisatie :</i>	Realiseren van eenmalige opslag, meervoudig centraal gebruik.
<i>Duurzaam beheer :</i>	Digitale archieven versneld in beheer nemen op een gecontroleerd platform, conform de eisen van de archiefwet en -regelgeving.
<i>Vormgeving dienstverlening :</i>	Het vastleggen van de belangrijkste afspraken over de dienstverlening en het beheer van de E-depot tenant, inclusief kostenmodel, door het Stadsarchief.

4 Doelstelling en beoogde resultaten pilots E-depot

Voor de pilots zijn vooraf de volgende doelstellingen geformuleerd:

pilot Stadsdeel Oost - BWT	Pilot Dienst Zuidas - Sharepoint
Aansluiting van Stadsdeel Oost op E-depot en daarmee een oplossing bieden voor het digitaal overbrengen van gescande BWT archieven van Oost naar het Stadsarchief	Aansluiting van Sharepoint van Dienst Zuidas op het E-depot van het Stadsarchief
De overgebrachte digitale bestanden ontsluiten voor de business en bewaren voor de eeuwigheid	De overgebrachte digitale bestanden ontsluiten voor de business en bewaren voor de eeuwigheid
Inzicht geven in het succesvol terugzoeken en vinden van de overgebrachte objecten door de business	Inzicht geven in het succesvol terugzoeken en vinden van de overgebrachte objecten door de business
Inzicht geven in de haalbaarheid van de <i>tenant</i> oplossing op het gemeentelijk netwerk (e-net)	Inzicht geven in de haalbaarheid van de <i>tenant</i> oplossing op het gemeentelijk netwerk (e-net)
Inzicht geven in de projectkosten en inspanningen (uren) die nodig zijn voor aansluiting van een organisatieonderdeel – en uiteindelijk alle diensten/stadsdelen – op het E-depot	Inzicht geven in de projectkosten en inspanningen (uren) die nodig zijn voor aansluiting van een organisatieonderdeel – en uiteindelijk alle diensten/stadsdelen – op het E-depot
Ervaringsgegevens leveren voor de overige aan te sluiten organisatieonderdelen in tranche 1 en voor de op te stellen evaluatie	Ervaringsgegevens leveren voor de overige aan te sluiten organisatieonderdelen in tranche 1 en voor de op te stellen evaluatie

De volgende resultaten werden beoogd (uitgesplitst naar pilot):

pilot Stadsdeel Oost - BWT	Pilot Dienst Zuidas - Sharepoint
Vastgestelde configuratiebeschrijving voor connector E-depot – BWT Client	Vastgestelde configuratiebeschrijving voor connector E-depot – Sharepoint
Aangeschafte licentie E-depot connector	Aangeschafte licentie E-depot connector
Werkende verbinding tussen datacenter Stadsdeel Oost en Stadsarchief	Werkende verbinding tussen datacenter Dienst Zuidas en Stadsarchief
Ingerichte en gedocumenteerde E-depot tenant	Ingerichte en gedocumenteerde E-depot tenant
Correct gewijzigde en gedocumenteerde inrichting van BWT Client (indien nodig) waarbij de metadata-standaard van Stadsarchief in acht wordt genomen	Correct gewijzigde en gedocumenteerde inrichting van Sharepoint (indien nodig) waarbij de metadata-standaard van Stadsarchief in acht wordt genomen
Alle bestanden correct geladen in E-depot connector	Alle bestanden correct geladen in E-depot connector
Stadsdeel Oost kan werken met de nieuwe situatie	Dienst Zuidas kan werken met de nieuwe situatie
Vastgestelde dienstverleningsovereenkomst (SLA) Stadsarchief – Stadsdeel Oost	Vastgestelde dienstverleningsovereenkomst (SLA) Stadsarchief – Dienst Zuidas
Door projectpartners vastgesteld evaluatierapport	Door projectpartners vastgesteld evaluatierapport

5 Uitvoering pilots E-depot³

5.1 Opstart van de pilots (2013)

Voor de afzonderlijke pilots bij Stadsdeel Oost en Dienst Zuidas zijn in 2013 een projectvoorstel (PV), twee projectstart architecturen (PSA1 en PSA2) en een projectinitiatiedocument (PID) opgesteld. De diverse projectdocumenten zijn in 2013/2014 ter advisering voorgelegd aan het CIO-office en ter besluitvorming aan het CIM-overleg.

Parallel aan het opstellen van de projectdocumenten werd in de tweede helft van 2013 door een projectgroep binnen het Stadsarchief gewerkt aan het opstellen van de domeinarchitectuur. Voor het opstellen van de domeinarchitectuur en de PSA2's is door het Stadsarchief een externe architect ingehuurd. Doordat het opstellen van de domeinarchitectuur meer tijd in nam dan gepland ontstond er in het 3^e kwartaal van 2013 vertraging bij het opstellen van de daarvan afgeleide projectdocumenten en de start van de beide pilots. De concept domeinarchitectuur is op 2 december 2013 besproken in het managementteamoverleg van het Stadsarchief en aansluitend op 12 december in het Clusterarchitectenoverleg. Daarna heeft het Stadsarchief aan de Cluster Informatie Manager, de Clusterarchitect en de Enterprise Architect een voorstel voor de vaststelling van de domeinarchitectuur versie 1.0 gedaan. Over het traject van vaststelling van de domeinarchitectuur bleken verschillende ideeën te zijn. In lijn met de nieuwe visie op architectuurontwikkeling zou aan het ontwikkelen van een architectuur een Business Informatie Planning (BIP) vooraf moeten gaan. Een BIP zorgt in een vroeg stadium voor afstemming tussen verschillende partijen. Vanwege dit belang van afstemming heeft het Stadsarchief de domeinarchitectuur bevroren in versie 0.7.7, met het doel een BIP te plannen en aan de hand daarvan te bepalen wat het vervolgetraject zou kunnen zijn (vaststellen, aanpassen, opnieuw beginnen).

5.2 Uitvoering van de pilots (2014)

Op 15 januari 2014 vond de kick-off van de pilot Zuidas plaats, op 7 maart de kick-off van de pilot Oost. Na de installatie van de HDI's bij Zuidas (23 april) en Oost (7 mei) kregen de pilots te maken met issues in de netwerkconnectiviteit. Er kon aanvankelijk geen verbinding gemaakt worden tussen de decentraal ingerichte tenant software (HDI) en de centrale E-depot voorziening (HCP) bij het Stadsarchief. Deze technische problemen zijn vervolgens⁴ aangepakt via een cyclus van testen – probleemanalyse – oplossing bepalen – implementeren – testen. Deze cyclus is vier keer doorlopen. Mede door de lange doorlooptijden van wijzigingen op het gemeentelijke netwerk, de projectleider geeft aan dat dit 5-10 werkdagen betrof, kreeg een testcyclus een doorlooptijd van 2-4 weken.

Vertraging in de voortgang van de pilots ontstond volgens de projectleider ook door een 'dunne' projectbezetting bij de betrokken partijen. Vervolgacties konden in een aantal gevallen pas ingepland worden als betrokkenen weer beschikbaar waren. De beperkte capaciteit zorgde ervoor dat de pilot in de zomer van 2014 bijna volledig stilstond.

Eind augustus 2014 was het connectiviteitsprobleem voor Stadsdeel Oost opgelost. De datamigratie van de BWT-bestanden verliep vervolgens sneller dan verwacht. Op 2 oktober was de datamigratie, die op 23 september was gestart, afgerond. De performance was aanvankelijk slecht, het opvragen van dossiers duurde in sommige gevallen 10 minuten. Medio november waren deze performanceproblemen opgelost.

³ Dit betreft een kort verslag, voor een gedetailleerd verslag van de voortgang verwijs ik naar de gedetailleerde 2-wekelijkse voortgangsrapportages

⁴ 'Eindevaluatie E-depot' Memo van Projectleider E-depot pilots aan Programmamanager Digitaal Archiveren d.d. 28-01-2015

Eind september volgde de oplossing van de connectiviteitsissues voor Dienst Zuidas. Bij de uitvoering van de datamigratie bleek een nieuw issue te ontstaan. De datamigratie van documenten uit de oude kantooromgeving (de K-schijf) verliep voorspoedig, deze was 10 november afgerond. Het overzetten van bestanden vanuit de Sharepoint database bij Zuidas naar de tenant bleek echter niet mogelijk. De standaard HDI connector bleek niet te matchen met de configuratie van de Sharepoint database bij Zuidas. Een andere oplossing van Hitachi bleek niet meer ondersteund te worden door de leverancier. Er is een alternatieve oplossing gezocht en gevonden (Metalogix). De incidentele en structurele kosten voor een licentie Metalogix bleken aanzienlijk. Eind 2014 was er geen duidelijkheid wie deze kosten zou betalen. De pilot is beëindigd voor deze alternatieve E-depot connector (Metalogix) getest en geïmplementeerd kon worden.

Met het beëindigen van het programma Digitaal Archiveren is besloten de pilots in de lijn onder te brengen.

5.3 Tussenevaluatie (medio 2014)

In mei 2014 organiseerde het projectteam een bijeenkomst met de belangrijkste stakeholders: medewerkers CIO-office, Cluster Informatie Manager, Clusterarchitect, medewerkers Stadsarchief en programmamanager Digitaal Archiveren.

Een belangrijke conclusie van deze sessie was dat in de pilots twee aspecten niet aan de orde kwamen waarmee de geschiktheid van het E-depot als generieke voorziening voor het beheer en de toegankelijkheid van de semi-statische archieven kan worden aangetoond, te weten de Record Management (RM) functionaliteit en de centrale ontsluiting van de informatie naar anderen ("meervoudig gebruik"). NB. Een overzicht van alle aspecten die wel / niet in de pilots aan de orde kwamen is opgenomen in bijlage 3.

De evaluatie leidde tot een voorstel aan de stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren om de besluitvorming over het E-depot als generieke voorziening te faseren:

"In fase 1 wordt het herbruikbaar platform gerealiseerd dat het SAA aan de stad kan aanbieden: een product dat organisatieonderdelen optioneel kunnen afnemen voor duurzame opslag van en toegang tot afgesloten dossiers. Deze fase eindigt met de geplande afronding van de pilots in september 2014 (zie de bijlage voor planning op hoofdlijnen). Bij een positieve evaluatie zal het product aan de organisatie-onderdelen aangeboden worden.

Daaropvolgend worden in de tweede fase overige nog niet in de pilots opgenomen aspecten getoetst aan de Visie op digitaal archiveren die momenteel door het Programma Digitaal Archiveren wordt ontwikkeld. De rol van het E-depot binnen het gemeentelijke informatiebeheer maakt onderdeel uit van deze Visie. Het Visiestuk gaat binnenkort het besluitvormingsproces in en wordt naar verwachting gelijktijdig met de pilots afgerond. Daarmee komt ook duidelijkheid welke aspecten van het E-depot in de praktijk nog moeten worden getoetst. Op basis van de uitkomsten van de toetsing met de visie wordt door het projectteam uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar een projectplan opgesteld waarin de vervolgstappen worden uitgewerkt."

De stuurgroep stemde op 12 juni 2014 in met deze 'knip'. De opdracht tot vorming van de genoemde visie is in september 2014 door de stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren opgedragen aan de Gemeentearchivaris en de CIO.

6 Resultaten pilots E-depot

De beide pilots zijn per 1 januari 2015, gelijk met de afronding van het programma Digitaal Archiveren, beëindigd en overgedragen aan de lijn binnen het Stadsarchief.

Naast de beperkte beschikbaarheid van projectresources waren er op die datum nog 2 openstaande issues: de migratie van de bestanden vanuit Sharepoint Zuidas en het afsluiten van de SLA. Dit laatste bleek lastig vanwege de reorganisatie binnen de gemeente Amsterdam. Sleutelpersonen bij alle betrokken organisaties veranderden van functie en tegelijkertijd werd de hele IV functie van de gemeente anders ingevuld.

De resultaten van de pilots zijn als volgt:

Domeinarchitectuur

De domeinarchitectuur "Archiveren en Beschikbaar stellen" is gereed in versie 0.7.7. Begin 2014 is besloten om de verdere ontwikkeling en vaststelling van de domeinarchitectuur te pauzeren tot de resultaten van de Business Informatie Planning (BIP) bekend zijn. Het BIP wordt gepland na benoeming van de nieuwe directeur van het Stadsarchief.

Service Level Agreement (SLA)-sjabloon

Het generieke Service Level Agreement (SLA) sjabloon is, inclusief kostenmodel, in concept gereed. Voor het opstellen van dit SLA-sjabloon is gebruik gemaakt van de DICT standaard (DVA sjablonen). Op basis van dit SLA-sjabloon is een concept SLA voor Stadsdeel Oost opgesteld en besproken. Er is nog geen concept SLA opgesteld voor Dienst Zuidas. NB. Het voorlopige kostenmodel dat aan het begin van de pilots werd gehanteerd is geijkt met het kostenmodel dat door het Nationaal Archief wordt gehanteerd en het kostenmodel dat DICT hanteert voor de producten Opslag en Back-Up & Restore.

Configuratiedocument HDI E-depot tenant pilots

Het HDI Configuratiedocument betreft één generiek document voor de beide tenants. Het configuratiedocument is in versie 0.95 gereed. Hierin staat de beschrijving van de HDI-oplossing. Deze oplossing werkt voor Stadsdeel Oost en de aansluiting van de bevroren K-schijf van Dienst Zuidas, maar bleek niet compatibel met de Sharepoint inrichting bij Dienst Zuidas. De laatste installaties die begin 2015 bij Dienst Zuidas hebben plaatsgevonden zijn niet verwerkt in dit configuratiedocument omdat het initiatief tot het verder testen van Metalogix toen bij Zuidas lag.

Pilot aansluiting BWT Stadsdeel Oost op E-depot

In de pilot Oost is een werkende aansluiting gerealiseerd. De bestanden zijn opgeslagen in een duurzame en veilige omgeving en toegankelijk voor de ambtenaren via de BWT-client. De resultaten zijn als volgt:

(1) Vastgestelde configuratiebeschrijving voor connector E-depot – BWT Client	Deels gerealiseerd (zie Configuratiedocument versie 0.95)
(2) Aangeschafte licentie E-depot connector	Gerealiseerd, HDI licentie is aangeschaft en geïnstalleerd.
(3) Werkende verbinding tussen datacenter Stadsdeel Oost en Stadsarchief	Gerealiseerd
(4) Ingerichte en gedocumenteerde E-depot tenant	Gerealiseerd

(5) Correct gewijzigde en gedocumenteerde inrichting van BWT Client (indien nodig) waarbij de metadata-standaard van Stadsarchief in acht wordt genomen	Gerealiseerd (waar nodig)
(6) Alle bestanden correct geladen in E-depot connector	Gerealiseerd
(7) Stadsdeel Oost kan werken met de nieuwe situatie	Gerealiseerd
(8) Vastgestelde dienstverleningsovereenkomst (SLA) Stadsarchief – Stadsdeel Oost	Deels gerealiseerd (zie SLA)
(9) Door projectpartners vastgesteld evaluatierapport	Wordt middels deze evaluatie in voorzien

Ad (7) De werking is getest en door Stadsdeel Oost akkoord bevonden. De tenant is in niet direct in productie genomen, omdat het Stadsarchief in de eerste helft van 2015 niet in de gelegenheid was deze dienstverlening in te vullen vanwege de openstaande vacature voor de functie beheerder E-depot tenant. Deze functie is inmiddels ingevuld. In de eerste helft van 2015 werkte Stadsdeel Oost dus nog met de oude configuratie, via de BWT-Client.

Pilot aansluiting Sharepoint Zuidas op E-depot

In de pilot Zuidas is geen volledig werkende aansluiting opgeleverd. Er is een connectie gerealiseerd tussen de HCP omgeving bij het Stadsarchief en de HDI locatie bij Dienst Zuidas. De K-schijf (de mappenstructuur met de oude Zuidas werkomgeving tot 2011) is succesvol uitgeplaatst naar de E-depot tenant. Dit laatste is niet gerealiseerd voor de Sharepoint bestanden. De reden daarvoor is dat de standaard E-depot connector Hitachi Data Ingestor (HDI) niet matcht niet met de wijze waarop Sharepoint bij Zuidas is ingericht. In de huidige inrichting bij Dienst Zuidas zijn alle bestanden inclusief metadata geplaatst in een SQL database als zogenaamde blob-files (Binary Large Object). HDI is echter uitsluitend compatibel met documenten in een mappenstructuur.

De resultaten zijn als volgt:

(1) Vastgestelde configuratiebeschrijving voor connector E-depot – Sharepoint	Deels gerealiseerd (zie Configuratie document versie 0.95)
(2) Aangeschafte licentie E-depot connector	Deels gerealiseerd, HDI licentie is aangeschaft en geïnstalleerd, maar blijkt niet te werken met Sharepoint.
(3) Werkende verbinding tussen datacenter Dienst Zuidas en Stadsarchief	Gerealiseerd
(4) Ingerichte en gedocumenteerde E-depot tenant	Gerealiseerd (bevat documenten K-schijf)
(5) Correct gewijzigde en gedocumenteerde inrichting van Sharepoint (indien nodig) waarbij de metadata-standaard van Stadsarchief in acht wordt genomen	Gerealiseerd (waar nodig)
(6) Alle bestanden correct geladen in E-depot connector	Gerealiseerd voor documenten van bevroren K-schijf. Niet gerealiseerd voor documenten in Sharepoint.
(7) Dienst Zuidas kan werken met de nieuwe situatie	Niet gerealiseerd.
(8) Vastgestelde dienstverleningsovereenkomst (SLA) Stadsarchief – Dienst Zuidas	Niet gerealiseerd (zie SLA)
(9) Door projectpartners vastgesteld evaluatierapport	Wordt middels deze evaluatie in voorzien

7 Ervaringen en reflectie

7.1 Gevoerde gesprekken

In juni-juli 2015 is met diverse betrokkenen terug gekeken op de beide pilots. De betrokkenen waren projectpartners in de uitvoering van de pilots (medewerkers van Stadsdeel Oost, Dienst Zuidas, Stadsarchief), verantwoordelijk voor de aansturing van het programma Digitaal Archiveren (waarnemend directeur Stadsarchief, CIO) of hadden een adviserende of kaderstellende rol (Cluster Informatie Manager, medewerker CIO-office).

In de gesprekken zijn vier onderwerpen aan de orde geweest:

1. Het 'product' van de beide pilots: de aansluiting van Stadsdeel Oost (BWT) respectievelijk Dienst Zuidas (Sharepoint) op het E-depot van het Stadsarchief via de tenant constructie.
2. Het 'proces': de uitvoering van de beide pilots in de periode januari 2013 – december 2014.
3. Het 'effect': het inzicht dat de pilots hebben opgeleverd.
4. De 'toekomst': de vervolgstappen die genomen kunnen worden.

NB. Bij de gesprekken moet aangetekend worden dat de waarnemend directeur van het Stadsarchief pas vanaf september 2014 betrokken raakte bij het programma Digitaal Archiveren en de beide pilots. Zij heeft in het gesprek beperkt kunnen reflecteren op de start en de eerste uitvoeringsfase van de pilots. Verder zijn de Cluster Informatie Manager van het Cluster Dienstverlening & Informatie en het hoofd Concerndiensten van het Stadsarchief als gevolg van de reorganisatie van het Concern per 1 januari 2015 van functie veranderd. De Cluster Informatie Manager is benoemd als afdelingshoofd Toezicht, Beleid en Advies bij het Stadsarchief. Het hoofd Concerndiensten is nu teamleider Informatiebeheer van het Cluster Ruimte & Economie, het cluster waar Dienst Zuidas deel van uitmaakt. Beide betrokkenen hebben zowel in hun oude als in hun nieuwe functie te maken (gehad) met de E-depot pilots. In de gevoerde gesprekken is dan ook vanuit de oude functie terug gekeken op de pilots en vanuit de nieuwe functie gesproken over de huidige situatie, leerervaringen en eventuele vervolgstappen.

Hieronder zijn kort de belangrijkste punten uit deze gesprekken samengevat, citaten uit de gesprekken zijn cursief weergegeven.

7.2 Terugblik op de pilots: product en proces

7.2.1 Verwachtingen vooraf

In de gesprekken is allereerst terug gekeken naar het begin van de pilots. Op de vraag welke verwachtingen men in het begin had gaven de projectpartners (Oost, Zuidas en Stadsarchief) eenzelfde antwoord: de pilots hadden tot doel het realiseren van een werkende, technische aansluiting via een E-depot tenant constructie, zodat de BWT-dossiers (Oost) respectievelijk de Sharepoint zaakdossiers (Zuidas) kunnen worden opgeslagen in een duurzaam beheerde omgeving (de 'tenant' of het 'voorportaal van het E-depot') en vandaaruit via de oorspronkelijke applicaties door ambtenaren kunnen worden geraadpleegd. De aansluiting zou in deze pilots ontwikkeld worden en daarna, indien het resultaat zou voldoen aan de verwachtingen, daadwerkelijk in productie worden genomen door het Stadsarchief.

De pilots sloten aan op ontwikkelingen die bij Zuidas en Oost gaande waren. Voor Dienst Zuidas was de aansluiting op het E-depot een laatste stap in het Sharepoint project dat deze organisatie een aantal jaren daarvoor had ingezet. Het argument "dit wordt een generieke voorziening, dus gaat in de toekomst ook voor Zuidas gelden" was een belangrijke reden om deel te nemen aan de pilot. Stadsdeel Oost had in de voorgaande jaren de BWT-dossiers gedigitaliseerd en

was met het Stadsarchief in overleg over het inrichten van een omgeving waarin de gedigitaliseerde dossiers duurzaam beheerd konden worden en toegankelijk zouden zijn voor de ambtenaren. Terugkijkend op dit begin constateerde het hoofd Informatiebeheer van Stadsdeel Oost dat de pilot gaandeweg, in overleg met de mensen van het CIO-office en na doorlopen van een PPM-traject, groter is geworden. Van een technisch ingestoken proef voor beheer en toegankelijkheid van de gedigitaliseerde bouwdoSSIERS naar een pilot waarmee een generieke voorziening ontwikkeld zou worden. Als de pilots nu zouden starten, zo stelde hij, zou het traject andersom lopen: eerst het PPM-traject met een verkenning van wat nodig is, dan pas besluitvorming en daarna pas pilots.

In de gesprekken met de andere betrokkenen (CIM, CIO, CIO-office) kwam naar voren dat zij vanaf het begin hun vragen hadden bij de technische insteek van de pilots en de voorgestelde tenant constructie. Vragen als: wat is de achterliggende visie en architectuur? Wat is de meerwaarde van de tenant constructie en hoe verhoudt deze zich tot voorzieningen die door ICT Amsterdam-breed worden ontwikkeld en uitgerold? Hoe wordt de stabiliteit en continuïteit gewaarborgd? Wat zijn de opleveringscriteria? Deze betrokkenen vinden dat er sterk is ingezoomd op een ICT-oplossing, zonder een achterliggend concept, een architectuur en zonder rond te kijken naar best practices of andere mogelijkheden (zoals projecten bij het rijk). De verwachtingen waren bij deze betrokkenen dan ook niet hooggespannen. Zoals één van de betrokkenen zei *“Het was een beknopte technische exercitie, daarmee toon je nog niet aan dat je een generieke voorziening hebt. De technische uitwerking is slechts een onderdeel van een generieke voorziening.”*

7.2.2 Het resultaat van de pilots

Hebben de pilots opgeleverd wat vooraf verwacht was? Op deze vraag komt van veel betrokkenen het antwoord ‘nee’. Dit antwoord is enerzijds gebaseerd op het feit dat de aansluiting van Sharepoint op het E-depot niet is gerealiseerd, maar heeft ook zijn grond in de kritische en afwachtende houding die verschillende betrokkenen vooraf hadden ten aanzien van de pilots (zoals hierboven bij verwachtingen is beschreven).

Het meest positief over de resultaten zijn het hoofd Informatiebeheer van Oost en de projectleider. Zij vinden de pilot Oost geslaagd conform de oorspronkelijke doelstellingen en verwachtingen. Zoals het hoofd Informatiebeheer tijdens het gesprek aangaf: *“Er is nu een e-depot waarin de bouwdoSSIERS van Oost duurzaam worden beheerd, deze bouwdoSSIERS zijn toegankelijk voor de ambtenaren van Oost via de BWT-client. Het beheer is dus geregeld, net als de toegankelijkheid van de doSSIERS.”* Hij tekende hierbij aan dat met deze aansluiting een eerste stap gezet is. Na de ‘enkelvoudige opslag’ is het volgens hem van belang nu ook het ‘meervoudig gebruik’ te realiseren. De nieuwe visie op dienstverlening vereist dat burgers in de hele stad dezelfde diensten van de gemeente moeten kunnen afnemen. Een burger (en daarmee de ambtenaar) moet bij ieder organisatieonderdeel de bouwdoSSIERS van Oost kunnen inzien. De BWT-Client, waarmee de BWT doSSIERS geraadpleegd worden, belemmert dit nu nog. Het Stadsarchief en Stadsdeel Oost zijn hierover inmiddels in overleg, zodat raadpleging via een andere portal gerealiseerd wordt.

Voor de betrokkenen van Dienst Zuidas is de pilot niet geslaagd. De documenten van de bevroren K-schijf zijn opgenomen in de E-depot tenant, maar er is geen aansluiting gerealiseerd tussen Sharepoint en het E-depot. Dit laatste was de belangrijkste reden om deel te nemen aan de pilot en deze gewenste ‘laatste stap in de Sharepoint implementatie’ is niet gerealiseerd. De ontevredenheid over het resultaat wordt versterkt door het besluit van het Stadsarchief om de pilot te stoppen voordat de alternatieve oplossing getest kon worden. Zoals tijdens het gesprek werd gezegd *“Het resultaat is nu dat er geen RMA is, geen E-depot en geen back-up. We staan op hetzelfde punt als begin 2013.”*

7.2.3 Terugblik op het proces

Vervolgens is met betrokkenen teruggekeken op het verloop van de pilots. Het contact tussen enerzijds het Stadsarchief en anderzijds Dienst Zuidas en Stadsdeel Oost werd door de betrokkenen als heel goed ervaren. De wens om een goed resultaat op te leveren was bij het projectteam duidelijk aanwezig. De capaciteit was echter beperkt, 'weinig handjes', waardoor de ontwikkeling traag en soms moeizaam verliep.

Verskillende betrokkenen wezen op de lange doorlooptijd van de pilots en de technische issues waar de pilots in de realisatiefase mee te maken kregen: *"De techniek lag iedere keer dwars: connectiviteit was een groot issue."* Het oplossen van de technische obstakels werd in de gesprekken getypeerd als veel 'trial and error'. Er kwam veel analyseren en testen aan te pas en duurde daardoor lang.

De gesprekspartners van Dienst Zuidas gaven aan dat zij vonden dat de rol van het Stadsarchief gedurende de uitvoering van de pilot leek te veranderen. *"Eerst was het Stadsarchief initiatiefnemer en trekker van de pilot, later kregen we het idee dat wij de trekker waren."* Voor Dienst Zuidas werd in het najaar van 2014, toen bleek dat de koppeling tussen Sharepoint en het E-depot niet gelegd kon worden, onduidelijk wie beslissingen nam over het vervolg. Dienst Zuidas heeft daarop op 27 november 2014 een overleg gepland met het Stadsarchief over de stand van zaken en de voortgang van de pilots. De conclusie die de medewerkers van Zuidas na dit overleg trokken was dat de pilot niet meer 'van bovenaf' door het Stadsarchief en programma Digitaal Archiveren werd gedragen.

7.3 Effect en Toekomst

7.3.1 Inzicht

Na de terugblik op de pilots is met de betrokkenen besproken wat het effect van de pilots is en welke inzichten men heeft opgedaan. De pilots hebben volgens de projectleider en de vertegenwoordigers van Dienst Zuidas en Stadsdeel Oost laten zien dat het technische werkt / zou kunnen werken. Dit is zichtbaar bij de BWT-dossiers van Oost en de documenten van de K-schijf van Zuidas. Toch vindt geen van de betrokkenen deze resultaten voldoende om het E-depot aan te wijzen als generieke voorziening voor alle semi-statische archieven. Men vindt in het algemeen de pilots daarvoor te 'technisch', teveel 'onder de motorkap'. Een 'bovenliggende visie' ontbreekt, die zou eerst ontwikkeld moeten worden.

Het belang van een nieuwe visie op de duurzame toegankelijkheid van informatie is in alle gesprekken naar voren gebracht als belangrijk inzicht en een noodzakelijke voorwaarde voor het vervolg. De technische insteek van de pilots was te beperkt. Deze visie moet, zo formuleerde de waarnemend directeur van het Stadsarchief, starten vanuit een aantal 'waarom'-vragen: *"waarom doen we dit, voor wie doen we dit en wat willen we daarmee bereiken?"* En pas daarna kijken naar de technische en organisatorische implicaties. Het vervolg vraagt ook om een aantal meer principiële discussies over informatiebeheer en de inrichting van recordsmanagement, ten aanzien van autorisaties, verantwoordelijkheidsverdeling, overbrenging. Voor de CIO is bij het uitdenken van een visie de verbinding met de lijnorganisatie belangrijk, de directeuren moeten zich in de visie herkennen anders wordt het lastig te implementeren. Hij ziet de CIO/CIO-office en de gemeentearchivaris/het Stadsarchief als partners bij de ontwikkeling van de visie.

De pilots hebben volgens de adviseur van het CIO-office ook laten zien dat de stabiliteit en continuïteit van een toekomstige oplossing ook aandacht vragen, ongeacht welke oplossing uitgedacht, ontwikkeld en geïmplementeerd wordt. Hij verwees hierbij naar de beperkte inzet die leverancier Hitachi en medewerkers van Stadsarchief, Dienst ICT

en de projectpartners in de pilot konden leveren. Als de capaciteit in de pilot al zo beperkt is, kan dan wel een stabiele oplossing geboden worden?

Als klein inzicht noemde het hoofd Informatiebeheer van Stadsdeel Oost ook nog, dat de gekozen oplossing beter geschikt lijkt voor grote seriematig gevormde reeksen materiaal en gestructureerde processen (zoals BWT) dan voor uniek materiaal of incidentele processen. Zijn voorstel is om bij het verder uitdenken van het E-depot aandacht te hebben voor deze diversiteit in materiaal.

7.3.2 Vervolgstappen

Op de vraag of nu het besluit genomen kan worden om het E-depot van het Stadsarchief (via de tenant constructie) aan te wijzen als generieke voorziening voor alle semi-statische archieven van het Concern Amsterdam was het antwoord unaniem: Nee. De projectleider merkte hierover op, dat dit besluit eerder al genomen was. Medio 2014 is in een overleg tussen het projectteam, CIO-office, de Cluster Informatie Manager, de Clusterarchitect en de programmamanager Digitaal Archiveren geconstateerd dat in de pilots niet alle aspecten aan de orde kwamen om te kunnen besluiten het E-depot aan te wijzen als generieke voorziening voor semi-statische archieven. De stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren heeft daarna besloten tot een knip in de uitvoering: eerst in deze pilots een omgeving inrichten voor duurzame opslag van afgesloten dossiers en de toegang tot deze dossiers, de overige aspecten in een tweede fase uitwerken.

Over één van de stappen die genomen moet worden zijn alle betrokkenen het eens: er moet een duidelijke en Concern-breed gedragen visie geformuleerd worden ten aanzien van het informatiebeheer en de duurzaamheid en toegankelijkheid van de semi-statische archieven van het Concern Amsterdam. Die visie moet de basis zijn voor een architectuur, voor kaders en richtlijnen, voor eventuele pilots. Het vraagstuk van die visie zou moeten zijn “hoe zorgen we concern-breed voor duurzame toegankelijke informatie, ontsloten ten behoeve van iedere burger, bedrijf en ambtenaar”. Verschillende gesprekspartners geven aan dat dit geen heel lang traject moet worden, het risico bestaat te verzanden in langdurige inhoudelijke discussies. Een ‘BIP’ (Business Informatie Planning) wordt door het Stadsarchief gezien als een eerste stap in dit traject.

Dienst Zuidas wacht voor eventuele vervolgstappen op het advies van het Cluster Ruimte en Economie over een geschikte RMA-oplossing (en uiteindelijk E-depot koppeling). Bij dit advies neemt het cluster de bevindingen over Metalogix mee. De medewerkers van Dienst Zuidas verwachten op korte termijn duidelijkheid over de lange termijn visie van het Stadsarchief op het E-depot. Men wil graag snel weten wat de kaders vanuit Stadsarchief of het Concern zijn, waar Zuidas aan moet voldoen. Het Stadsarchief heeft aangegeven na de zomer met Dienst Zuidas over deze onderwerpen in gesprek te gaan.

Stadsdeel Oost en het Stadsarchief willen op korte termijn een vervolgstap zetten als het gaat om de toegankelijkheid van alle bouw dossiers. Dit traject is al in de opstart-fase. Een belangrijk kader is de nieuwe dienstverleningsvisie van Amsterdam: denken vanuit de raadpleging en het (her)gebruik van deze dossiers.

8 Samenvatting en conclusie

In deze evaluatie is met betrokkenen teruggeblikt op de E-depot pilots die het Stadsarchief Amsterdam in 2013-2014 heeft uitgevoerd met Stadsdeel Oost en Dienst Zuidas. Doel van de pilots was enerzijds om een aansluiting te realiseren van Oost/BWT respectievelijk Zuidas/Sharepoint op het E-depot van het Stadsarchief Amsterdam. Anderzijds was het doel om te onderzoeken of het E-depot van het Stadsarchief Amsterdam via een E-depot tenant constructie (het 'voorportaal') ook geschikt is als generieke voorziening voor het duurzaam opslaan, beheren en beschikbaar stellen van afgesloten, semi-statische dossiers. In deze evaluatie stond de vraag centraal *"Hoe zijn de pilots verlopen, wat zijn de ervaringen van de verschillende stakeholders en kan op basis van deze twee pilots het besluit genomen worden om het E-depot van het Stadsarchief Amsterdam in te richten als generieke voorziening voor het duurzaam beheer en de toegankelijkheid van de afgesloten, semi-statische (nog niet overgedragen) dossiers van het Concern Amsterdam?"*

Het verloop van de pilots en de ervaringen van de stakeholders zijn in paragraaf 2 t/m 7 beschreven. In het algemeen kan gesteld worden dat er sprake was van een lang traject (2013-2014), een periode waarin binnen het Concern als gevolg van de reorganisatie veel veranderde. Een traject dat zijn oorsprong vond in overleg tussen Stadsdeel Oost en het Stadsarchief over digitalisering van de BWT dossiers en de duurzame opslag en toegankelijkheid daarvan in het E-depot, zonder dat de dossiers nog formeel zouden worden overgebracht naar het Stadsarchief. Deze relatief kleine casus ontwikkelde zich eind 2012 begin 2013 tot een project met pilots waarin een generieke voorziening voor alle semi-statische archieven van het Concern ontwikkeld zou worden. 2013 stond in het teken van het vinden van andere pilotpartners, het opstellen van de benodigde projectdocumenten en het ontwikkelen van de domeinarchitectuur. Het ontwikkelen van de beide aansluitingen vond plaats in 2014. Met veel 'trial and error' en uiteindelijk een positief resultaat voor Oost/BWT en een negatief resultaat voor Zuidas/Sharepoint.

De keuze om niet alleen een oplossing voor de BWT-dossiers van Stadsdeel Oost te ontwikkelen, maar een generieke voorziening voor alle diensten en stadsdelen werd mede ingegeven door de gedachte dat dan slechts één keer het volledige PPM traject doorlopen zou moeten worden. Na 'tranche 1' zou de aansluiting van andere diensten en stadsdelen sneller kunnen, althans dat was de verwachting binnen het Stadsarchief. Een onbedoeld bijeffect van deze keuze lijkt te zijn geweest dat de term 'generieke voorziening' in relatie tot technisch ingestoken pilots veel vragen heeft opgeroepen. En, zo bleek tijdens de gesprekken met betrokkenen, nog steeds oproept. Enerzijds zijn er vragen over de technische oplossing zelf: waarom deze oplossing, is deze stabiel, hoe verhoudt deze zich tot de ICT-infrastructuur binnen de gemeente, etc. Anderzijds zijn er vragen naar de achterliggende visie en architectuur, waar de pilots dan slechts een 'technische invulling' aan zouden moeten geven. Het lijkt erop dat het draagvlak voor de pilots gedurende de planning en uitvoering niet zo stevig is geweest als werd gedacht.

Kan nu op basis van de beide uitgevoerde pilots het besluit genomen worden om "het E-depot van het Stadsarchief Amsterdam in te richten als generieke voorziening voor het duurzaam beheer en de toegankelijkheid van de afgesloten, semi-statische (nog niet overgedragen) dossiers van het Concern Amsterdam?" Het antwoord daarop is 'nee', om drie redenen. Allereerst is medio 2014 al geconstateerd dat in de pilots twee aspecten niet aan de orde kwamen om de geschiktheid van het E-depot als generieke voorziening voor beheer en toegankelijkheid van semi-statische archieven te kunnen aantonen. Dat zijn de Record Management functionaliteit en de centrale ontsluiting van de informatie naar anderen dan de oorspronkelijke ambtenaren (het 'meervoudig gebruik'). Na deze constatering is door de stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren besloten om een knip in de pilots aan te brengen en deze twee aspecten in een volgende fase te ontwikkelen. Een tweede reden ligt in het eindresultaat van de pilots. Voor

Stadsdeel Oost/BWT is een werkende aansluiting gerealiseerd op het E-depot, maar voor Dienst Zuidas/Sharepoint niet. De pilot met de Dienst Zuidas heeft daarbij aangetoond dat een koppeling tussen Sharepoint en het E-depot niet te realiseren is met de standaard E-depot connector van Hitachi. Uit onderzoek blijkt dat er een alternatief is (Metalogix), maar dat dit alternatief incidentele en structurele kosten met zich mee brengt. De derde reden is dat er, zoals hierboven is aangegeven, nog steeds veel vragen leven bij de gekozen oplossing. In de gesprekken ging het niet alleen over de vraag “is de oplossing die in 2013 is voorgesteld gerealiseerd en bruikbaar als generieke voorziening” maar ook regelmatig over “is de oplossing die in 2013 is voorgesteld de oplossing die wij willen?”.

Hoe nu verder? Deze vraag maakte formeel geen deel uit van de centrale evaluatievraag, maar is wel met de betrokkenen besproken. De antwoorden waren redelijk eenduidig: er moet een duidelijke visie geformuleerd worden ten aanzien van het informatiebeheer en specifiek de duurzaamheid en de toegankelijkheid van de semi-statische archieven. Die visie moet aansluiten bij de lijnorganisatie, directeuren moeten zich erin herkennen en het belang ervan inzien. De visie zou antwoord moeten geven op de vraag “hoe zorgen we concern-breed voor duurzame toegankelijke informatie, raadpleegbaar door iedere burger, bedrijf en ambtenaar”. Over de weg naar deze visie zijn verschillende ideeën, het uitvoeren van een Business Informatie Planning is regelmatig als eerste stap genoemd.

Bijlagen

Bijlage 1 overzicht van gevoerde gesprekken

In de maanden juni-juli 2015 zijn gesprekken gevoerd met:

- S. Algera
Tot 1 januari Cluster Informatie Manager (*CIM*) van het Cluster Informatie en Dienstverlening. Sinds 1 januari afdelingshoofd Toezicht, Beleid en Advies bij het Stadsarchief Amsterdam.
- L. van der Dussen
adviseur CIO-office
- E. Ferbeek
hoofd afdeling collecties Stadsarchief Amsterdam.
- E. Fleurbaay
Waarnemend directeur Stadsarchief, hoofd afdeling dienstverlening Stadsarchief Amsterdam. Sinds 1 september 2014 lid van de stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren.
- J. Flippo CIO Amsterdam, directeur Dienst ICT. Lid van de stuurgroep van het programma Digitaal Archiveren.
- R. Huiboom Oost
Tot 1 januari afdelingsmanager ICT en Informatiebeheer Stadsdeel Oost. Nu teammanager Informatiebeheer.
- P. Lucker
Tot 1 januari projectleider pilots E-depot bij het Stadsarchief Amsterdam.
- H. Oosterwoud
Informatiemanager Dienst Zuidas
- J. Oudejans Zuidas
Adviseur ICT Dienst Zuidas
- G. Zwagerman
Tot 1 januari 2015 hoofd Concerndiensten Stadsarchief Amsterdam. Sinds 1 januari teamleider Informatiebeheer van het Cluster Ruimte & Economie.

Bijlage 2 bestudeerde projectdocumentatie

De volgende documentatie is bestudeerd:

document naam	titel of inhoud	versie	jaar- maand
BE_BeleidsnotitieEdepot_10.doc	besluitenformulier MT vergadering / oplegnotitie bij beleidsnotitie e-depot		2013-01
ME_PVPilotOost_10.doc	projectvoorstel Stadsarchief amsterdam - oost		2013-01
ME_BCPilotOost_02.doc	Businesscase	0.2	2013-02
ME_PSA1PilotOost_10.doc	PSA - omgevingsanalyse Oosts 1.0		2013-02
ME_GeneriekeVoorziening_10.pdf	Memo over e-depot Stadsarchief als generieke voorziening voor het Concern		2013-03
130528 Memo Digitaal archiveren Zuidas-1.pdf	memo voorbereiding besluit Zuidas : deelname aan e-depot + pilot	pdf	2013-05
Aanvraag co-financiering SAA project E-depot bij Programma Archief 2020.pdf	aanvraag co-financiering Stadsarchief project e-depot bij programma archief2020	def	2013-07
BE_CIM2013JulSept_10.pdf	Besluiten Cluster informatiemanagement Overleg 2 juli t/m 3 september		2013-07
CIM flap Aansluiting tranche 1 e-depot E-depot - Zuidas v0.1.doc	memo besluitvoering over uitvoering pilot Diens Zuidas	concept	2013-08

document naam	titel of inhoud	versie	jaar- maand
ME_PVPilotZuidas_10.pdf	projectvoorstel stadsarchief amsterdam - zuidas	1.0	2013-09
ME_BeslisdocumentDerdePilotEdepot_07.docx	ME_BeslisdocumentDerdePilotEdepotBijlage_01.docx		2013-11
ME_BeslisdocumentDerdePilotEdepotBijlage_01.docx	Bijlage bij ME_BeslisdocumentDerdePilotEdepotBijlage_01.docx		2013-11
ME_BCPilotZuidas_01.doc	Businesscase	0.1	2013-12
ME_PSA1PilotZuidas_10.pdf	Ongevingsanalyse Zuidas	1.0	2013-12
ME_PIDPilotOost_11.pdf	Projectinitiatiedocument Oost	1.1	2014-09
ME_PIDPilotZuidas_11.pdf	Projectinitiatiedocument Zuidas	1.1	2014-09
20141024_Samenwerkingsovereenkomst_Archief2020-SAA-getekend.pdf	samenwerkingsovereenkomst Stadsarchief -A2020	def	2014-10
MT-samenvatting Pepijn 20131126.docx	MT samenvatting		
ME_MethodiekMetingZuidas_01.docx	hoe worden de metingen uitgevoerd?	0.1	2014-03
20140425 definitief verslag nulmeting E-depot.docx	(opleg)memo bij nulmeting		2014-04
ME_PSA2PilotZuidas_04.doc	globaal ontwerp zuidas	0.4	2014-04
ME_SLASAAOost_03.doc	SLA Oost concept	0.30	2014-04
ME_TussenevaluatiePilotsEdepot_10.pdf	tussenevaluatie e-depot		2014-06
NT_20140612_10.pdf	stuurgroep notulen		2014-06
ME_CIMNotitieEdepot_10.pdf	memo CIM-overleg stand van zaken e-depot pilots		2014-07
ME_VoortgangPilotsEdepot_10.docx	memo aan stuurgroep over voortgang (reden vertraging)		2014-09
NT_20140911_10.pdf	stuurgroep notulen		2014-09
ME_SLASAAZuidas_01.doc	SLA zuidas concept	0.10	2014-10
NT_20141009_10.pdf	stuurgroep notulen		2014-10
Verslag bijeenkomst E-depot_02.docx	verslag bijeenkomst voortgang e-depot zuidas		2014-11
ME_OverdrachtEdepotTenantPilots_01.docx	notitie MT Stadsarchief wat moet nog na 1 januari		2014-12
RA_StappenUitrolZuidas_01.xls	stappenplan uitrol / 2 versies zuidas		2014-12
RA_StappenUitrolOost_20141212.xls	stappenplan uitrol oost		2014-12
ME_ConfiguratieDocumentHDI_095.docx	configuratie document HDI E-depot tenant pilots	0.95	2015-02
Technisch Configuratie Document HDI - 1 1.docx	technische configuratie (hitachi platform)	1.1	2015-02
ME_SLASAA_Sjabloon_01.dotx	sjabloon voor SLA		
RA_VoortgangPilots_20130712.docx	voortgangsrapportage aan stuurgroep, periode 2013-2014, 2-wekelijkse notities		
ME_TussenevaluatiePilotsEdepot_10.pdf	tussenevaluatie pilots		2014-06
ME_TussenevaluatiePilotsEdepot_bijlage.docx	bijlage bij tussenevaluatie		2014-06
ME_CIMFlapNotitieEdepot_10.doc	informatie aan CIM t.k. ove tussenevaluatie , knip en besluitvorming		2014-08
Flap Eindrapportage Digitaal Archiveren.doc	Flap eindrapportage Digitaal Archiveren		2014-12
Eindrapportage2014def_1.0.docx	Eindrapportage	def	2014-12
PresentatieStuurgroepDecember2014_10.pptx	soort van afrondende presentatie		2014-12
FW Vraag om feedback eindevaluatie edepot Pilots.pdf	mail		2015-01
ME_EindevaluatieEdepot_03.docx	memo Pepijn aan Saskia met evaluatie versie 0.3		2015-01
ME_ScenariosVervolgOost_01.docx	notitie voor EF en SU over volgende stappen Oost, scenarios		2015-03
Domein_Architectuur_Concept_0.7.7.docx	Domeinarchitectuur Archiveren en Beschikbaar stellen	0.7.7	2014-02
06 Eigenaarschap van generieke applicatiefamilies.pdf	Eigenaarschap van families van generieke applicaties Project Applicatierationalisatie	0.97	2014-12
02 IV-Governance V0.62.pdf	Governance Informatievoorziening	0,62	2014-11

Bijlage 3 Realisatie hoofdaspecten in de pilots (medio 2014)

Hoofdaspect	Deelaspect	Wel/niet gerealiseerd	Toelichting
Toegang en hergebruik	Diensten/stadsdelen plaatsen hun afgesloten dossiers in een E-depot tenant en kunnen deze vanuit de eigen decentrale applicatie raadplegen.	😊 wel	De BWT client (Stadsdeel Oost) en Sharepoint (Zuidas) blijven onveranderd. Voor de eindgebruikers verandert er niets aan de manier van raadplegen.
	Informatie in tenants desgewenst inhoudelijk doorzoekbaar.	😊 wel	Bij Oost en bij Zuidas zijn de bestanden in het E-depot doorzoekbaar op basis van metadata.
	Over te dragen dossiers kunnen op termijn eenvoudig formeel worden overgebracht en via de raadpleegomgeving beschikbaar worden gesteld aan het publiek.	😊 wel	De BWT archieven van Oost zullen aansluitend aan de pilot worden overgebracht nen via de website van het Stadsarchief voor het grote publiek worden ontsloten.
Centralisatie en standaardisatie	Eenmalige (centrale) opslag, meervoudig (decentraal) gebruik	😞 deels	Bij Oost en bij Zuidas worden de bestanden centraal in het E-depot opgeslagen en ontsloten voor het stadsdeel/dienst, maar er is geen ontsluiting naar overige (derde) partijen.
	Hergebruik gegevens te realiseren buiten decentrale applicaties	🚫 niet	Hierin wordt tijdens pilots niet in voorzien.
	Minder opslagcapaciteit nodig voor decentrale back-ups	😊 wel	Circa 3Tb bij Oost, 0,5Tb bij Zuidas wordt in het E-depot geplaatst en kan uit de decentrale back-up worden gehaald.
	Centraal beheerde Record Management (RM)-functionaliteit	🚫 niet	De RM functionaliteit van het E-depot voor afgesloten dossiers in tenants is op dit moment beperkt en moet nog verder worden doorontwikkeld. In de pilots blijft de RM functionaliteit in de applicatie bij de vormers.
Duurzaam beheer	Informatie versneld in beheer nemen op een gecontroleerd platform	😊 wel	Bij Oost gaat het om afgesloten dossiers die grotendeels voor definitieve overbrenging in aanmerking komen. Bij Zuidas gaat het om afgesloten dossiers en eventueel zelfs lopende projectdossiers (afhankelijk van de mogelijkheden om in Sharepoint automatisch een differentiatie aan te brengen). Dit laatste is een aandachtspunt.
	Standaardisatie en implementatie van standaarden voor metadata en bestandsformaten	😊 wel	Bij beide pilots wordt gebruik gemaakt van de metadatastandaard van het Stadsarchief die in mei door het AT is vastgesteld.
Ontwerp dienstverlenings-overeenkomst	Vastleggen van de belangrijkste afspraken over de dienstverlening en het beheer van de E-depot tenant door het Stadsarchief	😊 wel	Stadsarchief gaat in de pilots bepaalde dienstverlening aan de pilot deelnemers aanbieden. Afspraken over deze dienstverlening worden met Oost en Zuidas geformaliseerd met de door DICT gehanteerde standaarden als voorbeeld.
	Vastleggen van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokken partijen	😊 wel	Ook hier gelden de DICT sjablonen als voorbeeld.
	Kostenmodel	😊 wel	De eenmalige projectkosten voor de pilots zijn geprognostiseerd en worden in de pilots getoetst. Voor de structurele kosten voor de duurzame archivering in het E-depot is een

Hoofdaspect	Deelaspect	Wel/niet gerealiseerd	Toelichting
			kostenmodel opgesteld. Dit kostenmodel wordt gedurende de pilots getoetst en waar nodig herijkt en vergeleken met andere archiefinstellingen (Nationaal Archief, Gemeentearchief Rotterdam) en het kostenmodel dat DICT hanteert voor de producten Opslag en Back-Up & Restore.
Techniek	Schaalbaarheid (vergroting van de opslagcapaciteit) van de E-depotomgeving is mogelijk	⊗ niet	Dit punt is niet van toepassing in de pilots, de huidige capaciteit van E-depot volstaat.
	Generieke connector werkt als fileserver (universeel)	😊 wel	Bij beide pilots wordt gebruik gemaakt van de standaard HDI (tenant) oplossing.
	Connectiviteit: de verbindingen tussen Stadsarchief en de twee pilotlocaties waarover de bestanden in de tenants kunnen worden uitgewisseld.	😊 wel	In de tenant architectuur worden archieven remote via het gemeentelijke netwerk (e-net) ontsloten. Voor beide pilots worden speciaal daarvoor verkeersstromen aangemaakt.